

VASTUULLISUUSKIRJA

**Kristillinen näkökulma kestävän
kehityksen tavoitteisiin**

Vastuullisuuskirja - Kristillinen näkökulma kestävän
kehityksen tavoitteisiin
Suomen Ekumeenisen Neuvoston julkaisuja CXVII 2021

Verkkojulkaisu:
www.ekumenia.fi
www.vastuuviikko.fi

Alkuteksti: The Sustainability Book. A Christian faith on
the Sustainable Development Goals.
Raamatulliset pohdinnat: Kjell Nordstokke
Rukoukset: Hildegunn Marie Tønnesen Schuff
Toimitus: Guro Almås ja Anne Marte Skaland, Norges Kristne Råd
Julkaisija: Norjan Kristillinen Neuvosto (Norges Kristne Råd)

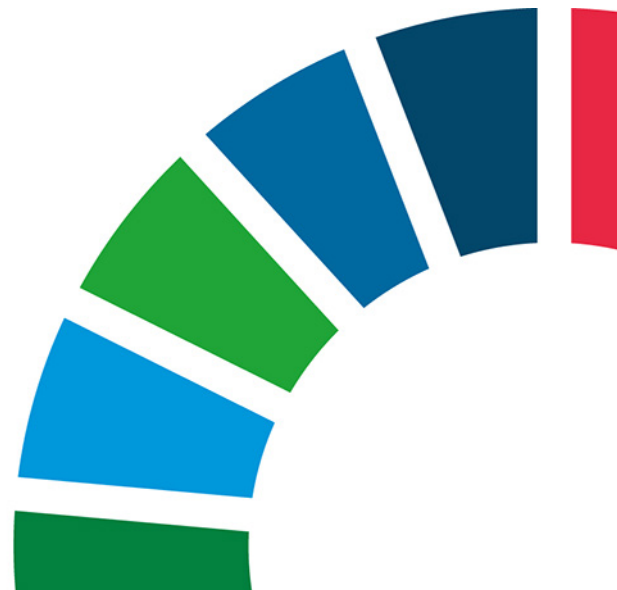
Suomennos ja toimitus: Sarah Tiainen ja Mika KT Pajunen,
Suomen Ekumeeninen Neuvosto

Graafinen suunnittelu ja taitto: Linnea Ekstrand

Alkuperäiskuvat ovat Ulkoministeriön mediapankista.

Copyright ©Suomen Ekumeeninen Neuvosto

ISBN: 978-952-9529-80-3
ISSN 2670-2665 (verkkojulkaisu)

SISÄLLYSLUETTELO

Alkusanat	4
Kestävän kehityksen tavoitteet kristillisen uskon ja teologian näkökulmasta	6
Tavoitteet	
1. Ei köyhyyttä	8
2. Ei nälkää	10
3. Hyvä terveys ja hyvinvointi	12
4. Laadukas koulutus	14
5. Sukupuolten tasa-arvo	16
6. Puhdas vesi ja sanitaatio	18
7. Edullinen ja puhdas energia	20
8. Ihmisarvoinen työ ja talouskasvu	22
9. Teollisuus, innovointi ja infrastruktuuri	24
10. Eriarvoisuuden vähentäminen	26
11. Kestävät kaupungit ja yhteisöt	28
12. Vastuullinen kulutus ja tuotanto	30
13. Ilmastotoimet	32
14. Elämä veden alla	34
15. Elämä maalla	36
16. Rauha, oikeus ja vahvat instituutiot	38
17. Kumppanuudet tavoitteiden saavuttamiseksi	40

Alkusanat

**Anne Marte Skaland ja Guro Almås,
Vastuullisuuskirjan toimittajat**

Taistelutahto paremman maailman puolesta on yksi arvokkaimmista inhimillisistä ominaisuuksistamme. Juuri tämä tahto luotsaa kambodžalaista rauhanaktivistia, Kamerunin ihmisoikeusaktivistia ja Kanadassa ympäristösuojelijaa. Juuri tämä motivoi ihmisiä, jotka uhraavat kaiken muiden oikeuksien puolesta, ja on sama tahto, joka auttaa meitä jokapäiväisiä aktivisteja yrittämään parhaamme mukaan. Vaikka saatamme joskus lannistua ja luovuttaa, tämä motivoi meitä yrittämään uudelleen.

Kestävän kehityksen yleistavoitteet (The Sustainable Development Goals (SDG)) edustavat sekä vanhaa että jotain uutta. Taistelu rauhan, ympäristön ja oikeudenmukaisuuden puolesta ei ole missään nimessä uutta. Maailman maat eivät ole koskaan aiemmin sopineet niin kattavista ja kunnianhimoisista tavoitteista kuin yleistavoitteet. Vaikka kamppailu on vanhaa, nämä tavoitteet luovat uutta pontta. Ne ovat tilaisuus, johon meidän on tartuttava. Olemme sen velkaa kaikille, jotka elävät edelleen köyhyydessä ja kärsivät epäoikeudenmukaisuudesta. Olemme sen velkaa lapsille, jotka perivät maan.

Tavoitteiden saavuttamiseksi monien ihmisten on määrätietoisesti työskenneltävä niitä kohti. Kaikkien toimiemme summa määrittää tien eteenpäin. Arjessa voimme valita ilmastoystävällisiä ratkaisuja, voimme ostaa eettisesti valmistettuja vaatteita ja poimia muovia rannalta. Jotta voimme muuttaa perusrakenteita, jotka aiheuttavat konflikteja, epäoikeudenmukaisuutta ja ympäristön tuhoutumista, meidän on oltava yhtenäistä asiamme puolesta. Meidän on järjestäydyttävä ja työskenneltävä yhteisöjen, järjestöjen ja kansainvälisten verkostojen kautta.

Kirkoilla ja kristillisillä järjestöillä on myös oma roolinsa tässä suuressa hankkeessa yhteisen hyvän puolesta. Tässä kirjassa kehotamme teitä pohtimaan, mitä Raamatulla ja kristillisellä uskolla on sanottavaa kestävän kehityksen eri osa-alueista. Nämä eivät ole uusia asioita kirkolle, mutta tavoitteet voivat antaa meille uusia näkökulmia, uusia liittolaisia ja uusia lähestymistapoja. Yhdessä kirkot ja kristilliset järjestöt muodostavat verkoston, jossa on sivukonttoreita yhteisöissä ympäri maailmaa. Pystymmekö käyttämään käytettävissämme olevia resursseja merkityksellisten muutosten luomiseen? Toivomme, että tämä Vastuullisuuskirja auttaa sinua kääntämään upeat visiot konkreettisiksi toimiksi ja näkemään kokonaiskuvan näennäisen pienten, jokapäiväisten tekojen takana. Tosiasioiden, raamatullisen pohdinnan, kysymysten ja rukousten yhdistelmän avulla voit käyttää tätä kirjaa voimavarana saarnoissa, raamattutunneilla, rippikouluopetuksessa ja hartauksissa.

Seisomme yhdessä sisartemme ja veljiemme kanssa ympäri maailmaa, joilla on myös halu luoda muutosta. Vaikka emme tiedä jokaisesta, on kuin työskentelisimme yhdessä näkymättömässä koneistossa. Kukaan ei tiedä tarkalleen, mitä tavoitteiden saavuttaminen tarkalleen ottaen tarkoittaa. Jotkut tavoitteista keskittyvät taloudellisiin avustuksiin, toiset koviin poliittisiin taisteluihin, kun taas toiset ovat asenteiden ja perinteiden muuttamista. Kuinka monta tuntia meidän on käytettävä tähän työhön? Montako mielipidekirjoitusta pitää kirjoittaa? Kuinka monta julkista kokousta meidän on järjestettävä? Meillä ei ole vastauksia, mutta tiedämme, että mitä enemmän ihmisiä työskentelee jonkin asian eteen, sitä vahvempi joukkue ja sitä suuremmat ovat mahdollisuutemme menestyä.

Kestävän kehityksen tavoitteet kristillisen uskon ja teologian näkökulmasta

Kjell Nordstokke

Voiko Raamatusta, kristillisestä uskosta ja teologisesta pohdinnasta olla apua kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa? Se riippuu näkökulmasta, jota päätämme soveltaa. Raamatun tekstit tarjoavat useita mahdollisia näkökulmia. Tässä muutamia niistä:

Yksi perusajatus raamatullisia aiheita pohdiskeltaessa on sen tunnustaminen, että Raamattu pitkälti kertoo tarinoita tavallisista ihmisistä ja heidän arjestaan. Niitä ovat kuivuus ja nälkä, sodasta ja väkivallasta johtuvat kärsimykset sekä jatkuva pelko sairastumisesta tai epäonnesta. Nämä jokapäiväisen elämän kokemukset toisaalta muistuttivat ihmisiä heidän haavoittuvuudestaan, mutta täyttivät heidät myös kunnioituksella luomisen, sen suuruuden ja anteliaisuuden tähden. He tunnustivat kuuluvansa todellisuuteen, jota he eivät ymmärtäneet.

He tulkitsivat tavallista elämää uskonsa Jumalaan valossa. ”Herran on maa ja kaikki mitä siinä on, maanpiiri ja ne jotka siinä asuvat. Hän on sen perustanut merien päälle, kiinnittänyt lujasti virtojen ylle.” (Ps.24:1–2). Käsite Jumalasta luojana juontaa juurensa heidän kokemuksiinsa ja ihmettelyynsä jokapäiväisessä elämässä, ja siihen liittyy odotus Jumalan armollisesta väliintulosta, sen lupauksesta toivosta ja tulevaisuudesta (Jer. 29:11).

Tämän uskon mukaan kaikella luomistyöllä ja jokaisella olennolla on luontainen arvo; luomakunnan lahjoja ei voida pelkistää ihmisten työkaluiksi heidän valloitus- ja kulutushaluissaan. On totta, että ihmiskunta on luomiskertomuksen mukaan ainutlaatuinen luomus, vain miehet ja naiset luodaan Jumalan kuvaksi (1 Moos. 1:27). Tämä velvoittaa kuitenkin ainutlaatuisen kutsumukseen olla Jumalan työtoveri sen mikä on oikeaa, hyvän ja totuuden edistämiseksi. Se on kaikkien ihmisten kutsumus, ei vain kristittyjen, ja se koskettaa tavallisia ihmisiä heidän jokapäiväisessä elämässään. On selvää, että tämä toteamus lisää tärkeän näkökulman pohdintaamme kestävän kehityksen yleistavoitteista ja niiden täytäntöönpanosta.

Ihmiset, joita tapaamme Vanhan testamentin kertomuksissa, kuuluivat kansaan, joka oli solminut liiton Jumalan kanssa. Liiton mukaan Jumala suojelisi ihmisiä ja pitäisi huolta heidän hyvinvoinnistaan. Vastineeksi ihmiset sitoutuivat pitämään käskyt ja noudattamaan niiden ohjeita. Oikeudenmukaisuus ja rauha ovat tässä keskeisiä käsitteitä: toisaalta kansalle luvataan osuus Jumalan oikeudenmukaisuudesta ja rauhasta; toisaalta heidän odotetaan olevan näiden lahjojen hyviä valtuutettuja, ja edistävän oikeudenmukaisuutta ja rauhaa elämän jokapäiväisissä asioissa.

Vanhan testamentin profeetat arvostelivat kansaa siitä, että he olivat epäonnistuneet tässä tehtävässä ja että he olivat kääntyneet pois Jumalasta. Ennen kaikkea he nuhtelivat vaikutusvaltaista, poliittista, taloudellista ja uskonnollista eliittiä ja heidän elämäntapaansa. Tapa, jolla he väärinkäyttivät valtaansa ja sortivat köyhiä, ei ollut kestävä, profeetat ilmoittivat. Siksi Jumala rankaisisi heitä ja kansakunta menehtyisi, elleivät he tekisi parannusta ja sitoutuisivat jälleen oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan.

Kristittyinä meitä ei enää sido liitto, jonka Israelin kansa teki Jumalan kanssa Siinain vuorella. Käskyt osoittavat kuitenkin edelleen, mitä on elää oikein ja Jumalan tahdon mukaan. Jeesuksen mukaan ”kaikki laki ja profeetat” lepäävät käskyistä suurimmalla: rakastaa Jumalaa ja ”lähimmäistäsi niin kuin itseäsi.” (Matt. 22:36–40). Tämä on kutsumus myötätuntoon ja huolenpitoon, ihmisarvon puolustamiseen ja luomakunnan suojelemiseen sekä oikeudenmukaisuuden ja rauhan edistämiseen.

Miten teemme tämän käytännössä? Ensimmäiseksi jokapäiväisessä elämässä päivittäisten tekojen kautta, mutta myös sitoutumalla asioihin, jotka haastavat meidät yhteiseen toimintaan.

Tämän julkaisun tarkoituksena on tulkita tavoitteet ”ajan merkeiksi” (Matt. 16:3). Kestävän kehityksen tavoitteet ilmaisevat julkisena asialistana maailmanlaajuisen tavoitteen tehdä maailmasta parempi paikka kaikille, ennen kaikkea kestävien yhteiskuntien rakentamisen kautta. Samaan aikaan useissa tavoitteissa ilmaistaan asioita, jotka ovat jo pitkään olleet seurakuntien sydämellä ja muovanneet niiden sosiaali- ja diakoniatyötä. Näin ollen tavoitteet tarjoavat kirkkoille ainutlaatuisen mahdollisuuden osallistua kristilliseen yhteiskuntavastuuseensa yhteistyössä muiden viranomaisten ja yhteiskunnan toimijoiden kanssa.

Miten meidän pitäisi lukea jokainen kestävän kehityksen tavoite kristillisen uskomme valossa? Kristityt

monissa osissa maailmaa käyttävät menetelmää ”näe-arvioi-tee” kun he yrittävät tulkita arjen haasteita uskon näkökulmasta. Tämä menetelmä sisältää kolme vaihetta; on tärkeää, että niitä käydään läpi oikeassa järjestyksessä ja että jokaiseen vaiheeseen käytetään riittävästi aikaa.

Ensimmäinen askel on näkeminen. Se edellyttää teeman tai haasteen perusteellista analysointia, jossa käytetään hyvin dokumentoitua tietoa esimerkiksi yhteiskunta- ja valtiotieteistä. Kaikki tavoitteet perustuvat tällaiseen näkemykseen ja ymmärrykseen maailmanlaajuisesta näkökulmasta. Tässä on siis kyse tärkeiden faktojen hankkimisesta ja asian eettisen ulottuvuuden selvittämisestä kysymällä: Miten tämä haaste koskee meitä?

Toinen askel on arviointi. Tässä uskon näkökulmaa tuodaan mukaan kysymällä, miten sitä ”nähtyä” tulisi arvioida Jumalan Sanan ja uskomme valossa Jumalaan elämän luojana, lunastajana ja antajana. Tässä vaiheessa on aika tuoda raamatulliset aiheet ja kertomukset mahdollisesti terävöittämään ”nähtyä” haastetta ”arvioidakseen” sitä uskon ja toivon näkökulmasta. Tämä olisi tehtävä kriittisen – myös itsekriittisen – tarkastelun kautta. Onko varmaa, että näkökulmamme Raamatun tekstejä lukiessamme on oikea? Lukisivatko esimerkiksi varakkaat tekstin eri tavalla kuin köyhät?

Kolmas on toiminta. Nähtyäme haasteemme ja pohdittuamme sitä kriittisesti uskon ja palvelutehtävän näkökulmasta, herää kysymys: Mitä tehdä? Yksilöinä, kristillisenä yhteisönä, paikallisena seurakuntana ja niin edelleen. Sekä ensimmäisen vaiheen oivallus, että toisen vaiheen pohdinta voivat edistää uutta sitoutumista toimintoihin, joissa olemme jo osallisia. Lisäksi voimme olla motivoituneita tekemään uusia ja rohkeampia sitoumuksia uusiin kumppaneihin ja selkeimpiin tavoitteisiin.

1.

EI KÖYHYTTÄ

Taistelu köyhyyttä vastaan on yksi aikamme suurimmista haasteista. Köyhyyteen liitetään usein ajatus rahan puutteesta, mutta kyse on myös muista ihmisarvoista elämää varten tarvittavien tärkeiden asioiden saatavuudesta. Äärimmäinen köyhyys on elintärkeiden resurssien puutetta. Tällä hetkellä ihmisen katsotaan elävän äärimmäisessä köyhyydessä, jos tulot ovat alle 1,90 USD päivässä, mukautettuna oman asuinmaan hintatasoon. Tarkoittaen, että henkilöllä ei ole tarpeeksi rahaa kattamaan perustarpeita, kuten ruokaa, vaatteita ja asumista. Äärimmäisessä köyhyydessä elävien osuus maailmassa väheni enemmän kuin puolella vuosina 1990–2015. Tämä on yksi syy siihen, miksi monet uskovat, että YK:n vuosituhattavoitteet (Millennium Development Goals), kestävän kehityksen tavoitteiden edelläkävijä, saavutettiin suurelta osin. YK:n jäsenvaltiot ovat asettaneet kestävyuden toimintatavoitteissa paljon kunnianhimoisemman tavoitteen, nimittäin äärimmäisen köyhyyden täyden poistamisen. He asettivat tämän tavoitteen, koska he uskovat, että meillä on nyt resurssit tähän. Köyhyyden syyt voivat olla yksilötasolla (esim. sairaus- tai päihdeongelmat), kansallisella tasolla (esim. työttömyys, korruptio tai suuri eriarvoisuus) tai kansainvälisellä tasolla (esim. pääomapaon tai epäreilun kaupan säännöt). Ensimmäisen tavoitteen saavuttamiseksi meidän on tarkasteltava kaikkia kolmea tasoa. Ketään ei jätetä jälkeen – tämä on yleistavoitteen kokonaisnäkemys ja päätavoitteena köyhyyden poistamisessa. Jokaisella maapallolla syntyneellä on oltava mahdollisuus elää hyvää elämää ja osallistua yhteiskuntaelämään.

Raamatullinen pohdinta

”Köyhät teillä on luonanne aina” (Matt. 26:11). Jotkut tulkitsevat tämän ikään kuin Jeesus vahvistaisi köyhyyden annetuksi luonnonjärjestykseksi tai väistämättömäksi kohtaloksi. Tämä on selvästikin väärintulkinta; tosiasia on, että Jeesus siteeraa tässä Viidettä Mooseksenkirjaa, jossa tätä toteamusta seuraa selkeä käsky: ”Siksi minä käsken teitä osoittamaan anteliaisuutta osattomille ja varattomille maanmiehillenne.” (15:11). Raamatulla on realistinen käsitys köyhyydestä; siinä tunnustetaan, että epäoikeudenmukaisuus ja sorto ovat usein juurisyy ihmisten köyhtymiselle. Erityisesti profeetat ovat yksiselitteisiä, kun he arvostelevat vallanpitäjiä, jotka estävät ”heikkoja saamasta oikeutta, riistääkseen kansani köyhiltä lain turvan” (Jes. 10:2). He myös julistavat, että Jumala on köyhien puolella ja puolustaa heidän oikeuksiaan (Jes. 1:17; 3:14–15). Jeesus asettaa itsensä selvästi tähän profeetalliseen perinteeseen ilmoittaessaan kutsumuksensa ilmoittaa ”köyhille hyvän sanoman” ja ”julistamaan vangituille vapautusta” (Luuk. 4:18). Jeesuksen seuraaminen edellyttää tähän kutsumukseen tarttumista; se motivoi kristittyjä ja kirkkoja ryhtymään toimiin köyhyyden poistamiseksi sekä myöntämään, että meillä on aina köyhiä keskuudessamme – niin kauan kuin järjestelmät ja vallanpitäjät sallivat epäoikeudenmukaisuuden ja sorron.

Haaste

Onko köyhyys ongelma siellä, missä asut? Voitko tehdä jotain oppiaksesi lisää tästä ja auttaaksesi vähentämään köyhyyttä?

Kysymyksiä

- Miten meidän pitäisi tulkita ”Köyhät teillä on luonanne aina” tänään – paikallisesti ja maailmanlaajuisesti?
- Raamattu esittää köyhyyden sekä ihanteena että häpeällisenä kärsimyksenä. Miten voimme säilyttää molemmat näkökulmat?

Rukous

Herra, kaiken hyvän antaja, opeta meitä olemaan anteliaita, jotta kenenkään ei tarvitse kärsiä puutteesta. Opetä meitä kutsumaan muita sisään, jotta kukaan ei jää jälkeen. Näytä meille vielä kerran, että olemme kaikki sinun luotuja, rakkaita lapsiasi. Me annamme kaiken ja kaikki sinun käsiisi, Herra. Aamen.

2.

EI NÄLKÄÄ

Joka yhdeksäs ihminen kärsii aliravitsemuksesta. Keitä he ovat? Mitä kasvoja kätkeytyy tilastojen taakse? Aliravitsemus on maailmanlaajuinen ongelma, mutta suurin osa elintarvikkeiden niukkuudesta kärsivistä ihmisistä asuu Aasiassa, Afrikassa ja Latinalaisessa Amerikassa, ja naisia on enemmän kuin miehiä. Kun sanomme, että henkilö on aliravittu, se tarkoittaa, että hänen päivittäiset ravinnolliset vähimmäisvaatimukset vuoden aikana eivät täyty. Aliravittujen määrä on kasvanut kaudella 2014–2017. YK:n maailman elintarvikeohjelmassa todetaan, että ilmastonmuutos ja aseelliset konfliktit ovat kaksi syytä tähän kasvuun. Kun kuivuus jatkuu vuosi vuodelta ja ihmiset menettävät sekä satonsa että karjansa, se on pelottava esimerkki ilmastokriisin vaikutuksista. Kun konfliktialueiden siviilit eivät saa ruokaa käsiinsä, se todella osoittaa, kuinka raakoja sodan piilevät seuraukset voivat olla. Tämä kuvastaa sitä, miten kestävän kehityksen tavoitteet liittyvät toisiinsa. Näлкä liittyy läheisesti myös köyhyyteen, ja näлкäongelman ratkaisemiseksi meidän on torjuttava köyhyyttä. Tarvitsemme myös kohdennettuja toimia kestävän maatalouden edistämiseksi. YK:n järjestöt ja muut kansainväliset toimijat voivat auttaa maita kehittämään maatalouskäytäntöjään kestäväan suuntaan ja samalla taistella näлкää vastaan. Jos voimme parantaa pienviljelijöiden ja maattoman maataloustyövoiman elinoloja ja varmistaa, sekä varmistaa että yhä useammat naiset saavat siemeniä, rehua, lannoitetta, välineitä ja teknologiaa, olemme päässeet pitkälle.

Raamatullinen pohdinta

”Anna meille meidän jokapäiväinen leipämme.” Tunnettu näitä sanat rukouksesta, jonka Jeesus opetti opetuslapsilleen. Usko Jumalaan ja luottamus Jumalan huolehtivaan rakkauteen on kytköksissä jokapäiväiseen elämään ja perustarpeisiimme. Ilman päivittäistä ravintoa menetämme voimamme. Jeesus tiesi tämän hyvin siitä todellisuudesta, jossa hän eli. Todellisuudesta, joka vielä tänäkin päivänä vaikuttaa miljooniin viattomiin ihmisiin ja aiheuttaa kärsimystä ja kuolemaa. ”Jokapäiväinen leipämme” muistuttaa siitä, mitkä jokapäiväiset tarpeemme ovat, samalla muistuttaen mikä on tarpeeksi. Meidän ei tulisi tarpeettomasti varastoida elintarvikkeita emmekä omaksua kulutustottumuksia, jotka kuormittavat yhteisöämme tai ympäristöämme. Jeesus opettaa meitä rukoilemaan monikossa, solidaarisuudessa nälkää näkevien kanssa. Huolenaiheemme ei saa rajoittua omien tarpeidemme tyydyttämiseen, vaan meidän on pyrittävä – rukouksissamme ja työssämme – luomaan maailma, jossa jokaisella on joka päivä tarvitsemaansa ravinto. ”Antakaa heille jotain syötävää”, Jeesus sanoi opetuslapsilleen, kun tuhannet olivat ilman ruokaa autiomaassa. Upealla tavalla rajalliset resurssit muunneltiin niin, että kaikille riitti syötävää. Osa tätä ihmettä oli kalan ja leivän tasapuolisen jakaminen. Näin ruokapula muuttui yltäkylläisyydeksi (Matt. 14:15–21).

Haaste

Kuinka voimme noudattaa Jeesuksen käskyä ruokkia köyhiä tavalla, joka sekä turvaa apua saaneiden ihmisarvon, että vahvistaa heidän kykyään ruokkia itsensä?

Kysymyksiä

- Mitä tarkoittaa tässä yltäkylläisyyden ja kulutuksen yhteiskunnassamme, kun rukoilemme ”anna meille tänä päivänä jokapäiväinen leipämme”?
- Venäläinen filosofi Nikolai Berdjajev on sanonut: ”Kysymys leivästä itselleni on maallinen kysymys, mutta kysymys leivästä naapurilleni on hengellinen kysymys.” Miten toisten nälkä vaikuttaa uskoon ja hengelliseen elämään?

Rukous

Herra Jeesus Kristus, sinä olet elämän leipä. Murra vääryyden ies. Maapallo on sinun. Opeta meitä viljelemään sitä viisaudella ja huolenpidolla. Auta meitä jakamaan päivittäinen leipämme. Me annamme kaiken ja kaikki sinun käsiisi, Herra. Aamen.

3.

HYVÄ TERVEYS JA HYVINVOINTI

Pidämme terveyttä monin tavoin sekä henkilökohtaisena että yksityisenä asiana. Terveysteemme vaikuttavat elämäntapamme ja geneetikamme, ja se on yksityinen asia lääkärin ja potilaan välillä. Samalla kaikkien terveys on osa globaalia järjestelmää ja kansainvälistä politiikkaa. Sairaudet eivät tunne rajoja, ja ihmishenkiä pelastava lääketieteellinen löytö on usein tulosta kaukaisessa maassa tehdystä tutkimuksesta. Meillä on yhteinen vastuu löytää ratkaisuja, jotka antavat kaikille parhaat edellytykset nauttia hyvästä terveydestä, ja siitä kestäväen kehityksen kolmannessa tavoitteessa on kyse. Puolella maailman väestöstä ei ole terveydenhuollon peruspalveluja. Äitiys- ja lapsikuolleisuus, malaria, tuberkuloosi, aids, syöpä, päihdeongelmat, antibioottiresistenssi, mielenterveysongelmat ... Ratkaistavien terveysongelmien luettelo on pitkä. Onneksi edistymme kuitenkin jatkuvasti. Monet sairaudet, jotka niittävät ihmishenkiä, erityisesti kehitysmaissa, ovat sairauksia, joita voidaan ehkäistä ja hoitaa. Jos voimme varmistaa lääkkeiden ja terveystalvelujen saatavuuden hintaan, johon ihmisillä on varaa, olemme edistyneet paljon tämän tavoitteen saavuttamisessa. Kun asianmukaista terveydenhuoltoa on saatavilla, se lisää lasten mahdollisuuksia selviytyä viidestä ensimmäisestä ikävuodestaan ja äitien selviytymistä synnytyksestä. Jos yhä useammat ihmiset saavat seksuaalivalistusta, ehkäisyä on saatavilla ja seksuaalinen väkivalta estetään, voimme parantaa tilannetta entisestään. Uudet tutkimukset ovat myös kehittyneet huomattavasti. Ihmiset voivat nyt elää monien sairauksien kanssa, jotka 20 vuotta sitten olisivat olleet kuolemantuomio. Jos voimme saada maailmanlaajuiset ihmiset sitoutumaan tutkimukseen, innovointiin ja teknologiaan maailman terveysongelmien ratkaisemiseksi, voisimmeko olla kuviteltua lähempänä varmistaaksemme terveen elämän kaikille?

Raamatullinen pohdinta

”Iloinen sydän pitää ihmisen terveenä, synkkä mieli kuihduttaa ruumiin.” (Sananl. 17:22). Tämä sanonta osoittaa meille, että Raamattu ei puhu terveydestä nykyaikaisessa lääketieteellisessä mielessä, vaan pikemminkin hyvinvoinnista ja hyvistä suhteista. Raamatullinen ilmaisu ”shalom”, joka usein käännetään ”rauhaksi”, kattaa tämän hyvinvoinnin ymmärtämisen. Näin myös Kirkkojen maailmanneuvosto määrittelee terveyden: ”Terveys on yksilön ja yhteiskunnan, fyysisen, henkisen, hengellisen, taloudellisen, poliittisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin dynaaminen hyvinvoinnin tila – sopuoinnussa toistensa, aineellisen ympäristön ja Jumalan kanssa.” Jeesuksen tekemät parannusihmeet vahvistavat tämän kokonaisvaltaisen ymmärryksen terveydestä. Ihmiset vapautuvat fyysisen kärsimyksen lisäksi syrjäytymisestä, leimautumisesta ja häpeästä. Monet heistä kärsivät kroonisista sairauksista; usein Jeesus paransi kaikkein haavoittuvimmat. Heidän arvokkuutensa vahvistettiin; Jeesus nosti heidät uuteen elämään ja eheytti ihmissuhteita. Tästä näkökulmasta hyvä terveys edellyttää terveydenhuollon peruspalvelujen tasapuolista ja yhtäläistä saatuuta erityisesti yhteiskunnan reuna-alueilla. Näin Jeesus toimii parantaessaan (Joh. 9), antaen ihmisille voimaa selviytyä elämäntilanteestaan ja sen haasteista. Sitä tarkoittaa hyvän terveyden edistäminen, sillä terveytemme ei tarvitse olla täydellistä, vaan riittävän hyvää ollakseen merkityksellistä ja hyvää elämää.

Kysymyksiä

- Keskustele väitteestä, jonka mukaan Raamattu mukaan terveydessä on ensisijaisesti kyse eheydestä ja hyvistä suhteista.
- Kansainvälisessä ekumeenisessa työssä terveysoikeudet on tärkeä asia. Onko se merkityksellinen aihe asiayhteydessämme?

Haaste

Maahanmuuttajat ovat esimerkki ryhmästä, joka voi usein olla haavoittuvassa terveys-tilanteessa, ja monilla ei ole pääsyä perusterveydenhuoltoon. Onko muita ryhmiä, jotka ovat terveyden kannalta vaikeassa tilanteessa, joko paikallisessa yhteisössänne tai muualla maailmassa? Mitä voit tehdä parantaaksesi näiden ryhmien mahdollisuuksia elää tervettä elämää?

Rukous

Pyhä Henki hyvä, elämän henkäys kehossamme, rukoilemme kaikkien niiden puolesta, jotka elävät tuskan kanssa, ja taistelevat kuoleman voimia vastaan. Opetä meitä jakamaan toivoa, lohtua ja sairaanhoitoa. Kiitämme kaikesta, mikä vahvistaa elämää ja terveyttä. Me annamme kaiken ja kaikki sinun käsiisi, Herra. Aamen.

4.

LAADUKAS KOULUTUS

Mahdollisuus käydä koulua, oppia, kehittyä ja kasvaa yhdessä muiden kanssa, nähdä ja tulla nähdyksi on olennaisen tärkeää kaikille lapsille, tässä ja nyt, sekä heidän mahdollisuuksiensa kannalta loppuelämänsä ajan. Monille tytöille koulunkäynti on myös vaihtoehto varhaiselle avioliitolle ja raskaudelle. Oikeus koulutukseen on vahvistettu ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa vuoden 1948 tekstissä ja useissa ihmisoikeussopimuksissa. Vuosituhannen toisessa kehitystavoitteessa todettiin: "Varmistetaan, että lapset kaikkialla, niin pojat kuin tytötkin, voivat suorittaa peruskoulun kokonaisuudessaan." Kestävän kehityksen neljäs tavoite asettaa vielä kunnianhimoisemman tavoitteen toteamalla, että meidän olisi "varmistettava, että kaikki tytöt ja pojat suorittavat ilmaisen, tasapuolisen ja laadukkaan perus- ja keskiasteen koulutuksen". Laatu on tässä tärkeä avainsana. Se, että monilla lapsilla ei ole mahdollisuutta käydä koulua, on iso ongelma. Mutta se, että monet lapset suorittavat vuosia koulua oppimatta perustaitoja, kuten lukemista, kirjoittamista ja aritmetiikkaa, on myös ongelma. Monissa maissa koulujen laatu voi vaihdella suuresti, ja hyvät koulut on suurelta osin varattu taloudellisesti hyvävараisten perheiden lapsille. Koulutus ei saa päättyä peruskoulutasolle. Sekä ammatillinen koulutus että korkeakoulutason koulutus ovat tärkeitä hyvän yhteiskunnallisen kehityksen kannalta. Jotta voidaan saavuttaa tavoite hyvästä koulutuksesta kaikille, periaate, jonka mukaan ketään ei saa jättää jälkeen, on ratkaisevan tärkeä: jokaisella pitäisi olla mahdollisuus käydä koulua ja saada koulutusta sukupuolesta, toimintakyvystä, ryhmäyhteyksistä ja sosiaalisesta asemasta riippumatta. Kestävän kehityksen neljännen tavoitteen mukaan oppilailta ja opiskelijoilta tulisi olla mahdollisuus kestävään elämäntapaan, he voivat nauttia ihmisoikeuksista sekä kokea rauhaa ja demokratiaa, jotta heillä olisi paras mahdollinen perusta elää vastuullisina kansalaisina, jotka suojelevat maapalloa ja ihmisoikeuksia.

Raamatullinen pohdinta

Raamattu ei käytä termejä ”koulu” ja ”koulutus” kuten me niitä nykyään käytämme. Siinä puhutaan kuitenkin usein oppimisesta, ohjauksesta ja viisauden kasvattamisesta. Esimerkiksi Sananlaskujen kirja voi toimia oppikirjana ”elämän koulussa”. Se alkaa seuraavalla toteamuksella: ”Opettakoot ne viisautta, kasvattakoot ymmärtämään ymmärryksen sanat, johdattakoot hyvään tietoon, oikeudentuntoon ja rehtiin mieleen. Kokemattomat saakoot niistä viisautta, nuoret tietoa ja harkintaa. Viisaskin viisastuu, kun kuulee niitä, järkeväkin saa opastusta,” (1:2–5). Tämä kohta tarjoaa vanhan lähtökohdan laadukkaalle koulutukselle ja elinikäiselle oppimiselle! Ensinnäkin siksi, että se kokoaa yhteen tietoa ja viisautta. Toiseksi siinä korostetaan eettistä näkemystä ja vastuullista käyttäytymistä. Tästä näkökulmasta koulutus on sitä, että oppii tekemään hyvää – yhteiskunnan hyväksi. Raamatun ihmisyymmärtämyksen mukaan jokaisella on oikeus koulutukseen – sukupuolesta, sosiaalisesta asemasta, taloudesta tai etnisestä taustasta riippumatta. Koulutuksen epääminen lapsilta evää heiltä ihmisarvon ja tuomitsee heidät elämään köyhyydessä ja syrjäytyneisyydessä. Meidät kaikki on luotu Jumalan kuvaksi ja evästetty lahjoilla, jotka odottavat avaamista. Näin rakennetaan aktiivista kansalaisuutta. Näin rakennetaan kestäviä yhteiskuntia!

Kysymyksiä

- Antaako Raamattu meille mitään perusteita todeta, mitä hyvä koulutus on?
- Keskustelkaa väitteestä, jonka mukaan lapsilta koulutuksen epääminen on sama asia kuin sosiaalietuuksien epääminen.

Haaste

Miten voit auttaa lisäämään tietoisuutta kestävä kehityksen tavoitteista? Voitko esimerkiksi auttaa levittämään tietoa näistä tavoitteista seurakunnassasi, organisaatioissasi tai paikallisessa yhteisössäsi?

Rukous

Isä, sinä olet viisauden lähde. Anna kaikille lapsille mahdollisuus leikkiä ja oppia avoimin silmin ja avoimin sydämin, jotta löydämme tiemme tässä pelottavassa mutta upeassa maailmassa. Me annamme kaiken ja kaikki sinun käsiisi, Herra. Amen.

5.

SUKUPUOLTEN TASA-ARVO

Sukupuolten tasa-arvossa on kyse vapaudesta ja oikeudenmukaisuudesta kaikille ihmisille sukupuolesta riippumatta. Maailmassa, jossa miehillä on historiallisesti ollut – ja on edelleen – suurin osa vallasta, sukupuolten tasa-arvon tavoitteena on lähinnä tyttöjen ja naisten tilanteen parantaminen. Vuonna 2016 Maailmanpankki tarkasti lait 173 maassa ja löysi selkeitä esimerkkejä siitä, miten huono tilanne naisten oikeuksien kannalta todella on. 155 maassa oli ainakin yksi laki, joka rajoitti naisten taloudellisia mahdollisuuksia. 46 maassa ei ollut perheväkivaltaa kieltävää lakia. 18 maassa naisen miehellä oli oikeus evätä vaimoltaan mahdollisuus ottaa vastaan palkkatyötä. On vielä monia taisteluja, jotka on voitettava, ennen kuin olemme saavuttaneet tämän tavoitteen, jossa todetaan muun muassa, että meidän on poistettava kaikki naisiin ja tyttöihin kohdistuvan väkivallan muodot. Maailman terveysjärjestön (WHO) mukaan joka kolmas nainen kokee elämänsä aikana seksuaalista väkivaltaa tai muuta fyysistä väkivaltaa. Raiskaukset, sukuelinten silpominen ja perheväkivalta ovat joitakin esimerkkejä. Kestävän kehityksen viidennen tavoitteen saavuttamiseksi tarvitaan asennemuutoksia, enemmän tyttöjä on saatava koulutettua ja sukupuolten tasa-arvoa edistäviä käytäntöjä on asetettava paikoilleen. Sukupuolten tasa-arvo on ratkaisevan tärkeää edistyksen saavuttamiseksi. Kun naiset saavat elää ilman väkivaltaa ja hyväksikäyttöä, ja heille taataan koulutusta, työpaikkoja, laillisia oikeuksia ja poliittista osallistumista, meillä on myös paljon paremmat valmiudet saavuttaa muut kestävän kehityksen tavoitteet. .

Raamatullinen pohdinta

Jumala on luonut ihmisiä omaksi kuvakseen jo aikojen alusta lähtien, ”mieheksi ja naiseksi hän loi heidät” (1 Moos. 1:27). Tämä antaa tunnustusta sille, että naisilla ja miehillä, jotka eroavat kaikista muista luoduista, on erityinen suhde Jumalaan, joka ”seppelöi[t] hänet kunnialla ja kirkkaudella.” (Ps.8:6). Samalla tämä kuva ilmentää tasa-arvoa tarkastellessa inhimillisiä eroavaisuuksia: meillä kaikilla on runsas valikoima arvokkaita lahjoja. Moninaisuutemme on voimavara meidän kaikkien hyvinvoinnille. Se antaa meille jokaiselle ainutlaatuisen paikan sosiaalisten roolien verkostossa kutsumuksena edistää sitä, mikä on totta, hyvää ja oikein. Historia, sekä raamatullinen että omamme, todistaa sen, että tämä näkemys ei aina voita. Patriarkaaliset yhteiskuntarakenteet ovat hallinneet, usein uskonnollisten sääntöjen ja perinteiden, mukaan lukien raamatullisten perinteiden, oikeuttamana. Näin ollen naisten panokset ja oikeudet tehdään näkymättömiksi sekä kirkossa että yhteiskunnassa. Jeesus rikkoi vallitsevia sosiaalisia ja uskonnollisia tapoja, myös naisten osalta. Hän vahvisti heidän arvokkuutensa (Luuk. 7:36–50), vapautti heidät vitsauksista ja leimautumisesta (Luuk. 8:43–48) ja sisällytti heidät opetuslasten yhteisöön (Luuk. 8:1–3). Näin tehdessään hän ei ainoastaan näyttänyt esimerkkiä, vaan avasi uuden aikakauden, visioiden ihmisarvoa ja sukupuolten välistä tasa-arvoa.

Kysymyksiä

- Keskustele mahdollisista syistä, miksi seurakunnat ovat usein olleet epäselviä sukupuolten tasa-arvon suhteen.
- Miten voimme säilyttää monimuotoisuuden ja tasa-arvon välisen yhteyden pyrkimyksissämme saavuttaa sukupuolten tasa-arvo?

Haaste

Ajattele työtä, jota teet. Miten voitaisiin toimia, jotta kaikilla tytöillä, pojilla, naisilla ja miehillä on sama arvo ja että heillä tulisi olla samat oikeudet?

Rukous

Herra, sinä, joka teit meistä lapsia, miehiä ja naisia, veljiä ja siskoja, sinä kannat meitä äidinsydämessäsi, ja sinä olet kaikkien isä. Kävelkäämme yhdessä vapaudessa ja arvokkuudessa. Me annamme kaiken ja kaikki sinun käsiisi, Herra. Aamen.

6.

PUHDAS VESI JA SANITAATIO

Kautta historian syntyneet suuret sivilisaatiot ovat perustettu veden lähelle. Mesopotamiassa oli Eufraat ja Tigris; Egyptillä on Niili. Vesi on aina ollut elintärkeää yksilöille ja olennaisen tärkeää hyvin toimiville yhteiskunnille. Tarvitsemme juomavettä elääksemme, ja kun ainoa käytettävissä oleva vesi ei ole puhdasta, se voi aiheuttaa sairauksia. Asia muuttuu vakavaksi, kun joka yhdeksännellä henkilöllä maailmassa ei ole puhdasta vettä. Joka kolmannella ei ole pääsyä asianmukaisiin pesutiloihin. Jotta terveysolosuhteita voidaan pitää hyvinä ja turvallisina, wc:itä on rakennettava niin, että ihmisen iho ei pääse kosketuksiin ulosteiden kanssa, ja ihmisten on voitava pestä kätensä wc:n käytön jälkeen. Lisäksi wc:iden on suojattava yksityisyyden varmistamiseksi, ja wc:hen on oltava turvallista päästä. Esimerkiksi, monin paikoin naiset altistuvat pahoinpitelyille ja raiskauksille, jos he pimeään tultua menevät vessaan. Köyhissä maissa monet ihmiset kuolevat huonoon sanitaatioon liittyvien sairauksien vuoksi. He kuolevat hoidettavissa ja ehkäistävissä oleviin sairauksiin. Kestävän kehityksen tavoitteessa todetaan, että meidän on varmistettava veden ja sanitaation saatavuus ja kestävä huolto kaikille vuoteen 2030 mennessä. Hyvä uutinen on, että vettä riittää kaikille ihmisille. Haasteena on veden jakaminen ja sen puhtaanapito. On suhteellisen helppo rakentaa turvallisia, hygieenisiä wc:itä. Haasteena on levittää tietoisuutta siitä, miten tämä voidaan tehdä. Tämän tavoitteen saavuttaminen on edellytys monien muiden kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiselle. Eikä vähiten, se on olennaisen tärkeää yksilöiden arvokkuudelle.

Raamatullinen pohdinta

Ihmiset, joita tapaamme Raamatussa, elivät kuivuudelle alttiissa ympäristössä. Heidän kokemuksensa olivat opettaneet heille, että kaikki elämänmuodot ovat riippuvaisia puhtaan veden saatavuudesta. Vesi on lahja ylhäältä, sekä fyysisessä että hengellisessä mielessä. Kertomus Eedenin puutarhasta alkaa kuvailemalla maata karuksi ja kuivaksi, ennen kuin Jumala antoi "sateen kastella maata". Sitten virta nousi maasta ja kasteli koko maanpinnan. Nyt elämän tila oli käsillä, ja Jumala "muovasi maan tomusta ihmisen ja puhalsi hänen sieraimiinsa elämän henkäyksen. Näin ihmisestä tuli elävä olento." (1 Moos. 2:4–7). Sitten kuulemme joesta, joka tarjosi vettä kaikelle elämälle puutarhassa. Se jakautui neljään haaraan muistutuksena siitä, että vesi on jaettava eikä sitä saa rajoittaa yhteen suuntaan, jolloin vain harvoilla on siihen pääsy. Kuivuuden aikana hallitsijat ottavat vesivarat hallintaansa ja jättävät huomioimatta köyhät ja heidän tarpeensa. Raamattu kertoo profeetoista, jotka tuomitsivat tällaisen epäoikeudenmukaisen käytöksen ja ilmoittivat ajasta, jolloin kaikille janoajille annettaisiin vapaa pääsy veteen (Jes. 55:1). Puhdas vesi on Jumalan hyvä lahja kaikkien hyvinvoinnille. On epäoikeudenmukaista tehdä siitä kauppatavaraa, joka on varattu harvoille etuoikeutetuille.

Haaste

Edistyksen kannalta on olennaisen tärkeää varmistaa, että ihmisillä on mahdollisuus saada puhdasta vettä ja asianmukaista sanitatiota. Mitä enemmän aiheesta keskustellaan julkisessa tilassa, sitä todennäköisempää on, että poliitikot nostavat asian esille kansainvälisillä foorumeilla. Voitko tehdä mitään lisätäkseen tietoisuutta kestävä kehityksen kuudennesta tavoitteesta?

Kysymyksiä

- Miten voimme perustella oikeuden puhtaaseen veteen eettisesti ja teologisesti?

Rukous

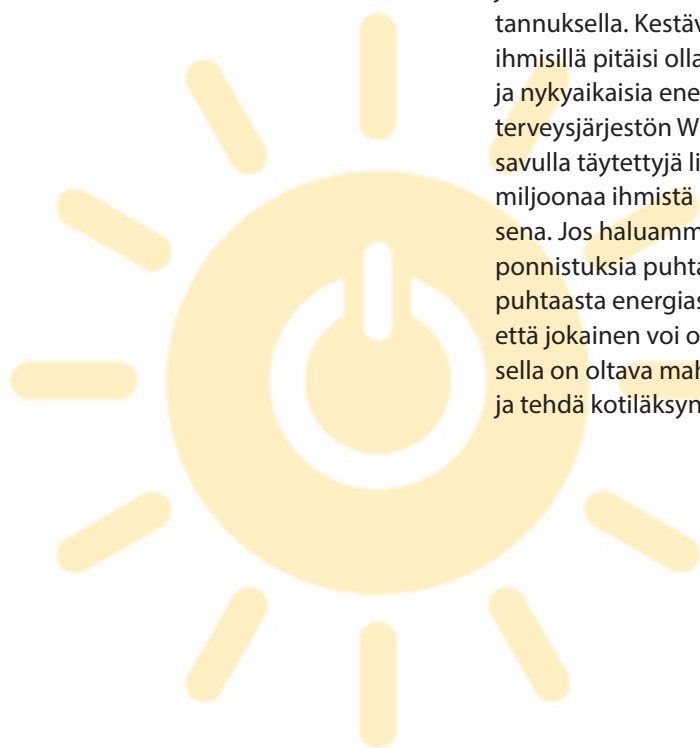
Herra Jeesus Kristus, annat meille elävää vettä. Anna meille myös oikeudenmukaisuuden jano ja sammutat janomme. Opeta meitä rakentamaan maailma, jossa kaikilla on ihmisarvoa. Me annamme kaiken ja kaikki sinun käsiisi, Herra. Aamen.

7.

EDULLINEN JA PUHDAS ENERGIA

Ihmisinä poltamme energiaa ja käytämme kehojamme työtekkoon. Kautta aikojen olemme käyttäneet myös maapallon resursseja energian talteenottoon. Ihmiset ovat käyttäneet myllyjä vesiputousten äärellä viljan jauhamiseen, tulta ruoan lämmittämiseen, tuulta merien seilaamiseen. Maapallon energialähteet ovat tuoneet myönteiseen edistykseen monille ihmisille. Samalla yleisimmin käytetyt energialähteet ovat hyvin haitallisia ilmastolle ja ympäristölle, minkä vuoksi on niin tärkeää, että globaali yhteisö valitsee puhtaan energian – nyt ja tulevaisuudessa. Silloin voimme ratkaista köyhyyden ja ilmastokriisin haasteen ilman, että yksi ratkaisu tulee toisen kustannuksella. Kestävän kehityksen tavoitteessa todetaan, että kaikilla ihmisillä pitäisi olla mahdollisuus saada kohtuuhintaisia, luotettavia ja nykyaikaisia energiapalveluja vuoteen 2030 mennessä. Maailman terveysjärjestön WHO:n mukaan kolme miljardia ihmistä käyttää savulla täytettyjä liesiä tai tulta ruoan valmistamiseen, ja noin neljä miljoonaa ihmistä kuolee vuosittain tämän haitallisen savun seurauksena. Jos haluamme saavuttaa tämän tavoitteen, tarvitaan suuria ponnistuksia puhtaan energian edistämiseksi, meidän on tehtävä puhtaasta energiasta tehokkaampaa ja meidän on varmistettava, että jokainen voi ostaa sähköä hintaan, johon heillä on varaa. Jokaisella on oltava mahdollisuus valmistaa ruokaa ilman haitallista savua ja tehdä kotiläksynsä auringonlaskunkin jälkeen.

Raamatullinen pohdinta

Sana ”energia” tulee kreikasta ja tarkoittaa voimaa, jota henkilö tarvitsee suorittaakseen tehtävän. Näin Uusi testamentti käyttää tätä termiä, erityisesti viitaten Jumalan voimaan, joka antaa ihmisille mahdollisuuden täyttää se palvelutyö, johon heitä kutsutaan (Kol. 1:29). Tämä tuo tärkeän lisänäkökulman nykyaikaiseen ”energian” käyttöön. Energia on luonnonvara, jonka saamme luonnolta lahjaksi ja jota meidän on hallittava kaikkien hyväksi. Kykenemme varastoimaan energiaa ja mittaamaan sen tehoa, kuitenkin aina tavoilla, jotka riippuvat auringonpaisteesta, puhaltavista tuulista ja sateista. Jeesus muistuttaa meitä siitä, että Jumala ”antaa aurinkonsa nousta niin hyvälle kuin pahoille ja lähettää sateen niin hurskaille kuin jumalattomille.” (Matt. 5:45). Jumala pitää huolta luonnon energianlähteistä ja siitä, että ne hyödyttävät kaikkia, tämä armollisena ilmauksena päivien ja vuodenaikojen elämää antavasta rytmistä luomistyössä. Tämä sisältää näkemyksen alkuperäisestä koskemattomuudesta, jonka kutsumuksena on huolehtia luomisesta ja osallistua edistämään yhteiskuntaa, joka takaa yhtäläiset mahdollisuudet käyttää näitä lahjoja ja niiden energiaa pyrkiessämme hyvään elämään.

Kysymyksiä

- Milloin energia on puhdasta? Keskustele tästä eettisestä näkökulmasta.
- Mitä voidaan vaatia, jotta voitaisiin sanoa kaikilla olevan yhtäläiset mahdollisuudet saada puhdasta energiaa?

Haaste

Voimmeko tehdä jotain vähentääksemme fossiilisten polttoaineiden kulutusta – yksilöinä, ryhminä tai poliittisen vaikutamisen kautta? Voidaanko tehdä jotain kaikilla kolmella tasolla?

Rukous

Herra, sinä, joka olet antanut meille luomuksesi kaikessa voimassaan, ylipursuavineen vesiputouksineen ja lämmittävällä auringonpaisteella, auta meitä hallitsemaan tätä energiaa kaikkien eduksi. Opetä meitä huolehtimaan luonnon lahjoista. Tarjoa valoa ja lämpöä koteihin ympäri maailmaa. Me annamme kaiken ja kaikki sinun käsiisi, Herra. Amen.

8.

IHMISARVOINEN TYÖ JA TALOUSKASVU

Työkäisille, jotka ovat terveitä eivätkä käy koulua, on tärkeää, että heillä on työpaikka, johon mennä. Kun teemme työtä, edistämme yhteiskuntaa ja samalla ansaitsemme elantomme ja kehitämme itseämme. Kun yhteiskunnan työnjako toteutuu hyvällä tavalla, se edustaa ihmiskuntaa parhaimmillaan. Osallistumme erilaisilla kyvyillä ja ideoilla, huolella ja lihasvoimalla, ja yhdessä tästä tulee koneisto, joka palvelee yhteiskunnan monia tarpeita. Valitettavasti liian monet ihmiset työskentelevät huonoissa oloissa, eivätkä he ansaitse tarpeeksi päästäkseen köyhyydestä. Kestävän kehityksen kahdeksannessa tavoitteessa todetaan, että maiden on edistettävä pysyvää, osallistavaa ja kestävää talouskasvua, täystyöllistävää ja tuottavaa työtä sekä kelvollista työtä kaikille. Kehitysmaiden on kasvettava taloudellisesti tavalla, joka nostaa väestön köyhyydestä. Silloin kaikille on oltava kunnolliset työpaikat, ja talouskasvun on oltava kestävää. Työn täytyy olla kelvollista ja ihmisarvoista. Työnjako voi myös edustaa ihmiskuntaa pahimmillaan. Kun ihmisiä pakotetaan orjatyöhön tai heitä käytetään hyväksi teettämällä kovaa työtä surkeilla palkoilla, se vastaa tukahduttamista eikä edistystä.

Raamatullinen pohdinta

”Työmies on palkkansa ansainnut”, Jeesus sanoi lähettäessään opetuslapsia ulos kentälle (Luuk. 10:7). Nämä sanat viittaavat jokaiseen rehelliseen työntekijään, ja ne perustuvat varmasti Jeesuksen omiin kokemuksiin puuseppänä (Mark. 6:3). Nuoruudestaan lähtien hän oli mitä todennäköisimmin työskennellyt yhdessä isänsä kanssa; hän tunsu hyvin mahdolliset epäinhimilliset työolot, ja kuinka joka päivä on vaikeaa työskennellä epävarman palkan edestä työnantajan armoilla. Tällaiset kokemukset synnyttivät profeetallista näkemystä ajasta, jolloin ihmiset ”rakentavat taloja ja asuvat niissä” (Jes. 65:21). Vertauksessaan viinitarhan työntekijöistä (Matt. 20:1–16) Jeesus kääntyy ylösalaisin työntekoa hallitsevaa näkemystä. Antamalla viimeisen olla ensimmäinen Jeesus vaatii kaikille ihmisarvoa ja tasa-arvoa, riippumatta sosiaalisista rooleista ja tuottavuudesta. Työn arvo ja työntekijän luovuttamaton arvo vahvistetaan vastavuoroisesti. On sopimatonta alentaa työntekijää vain tuotantopyörän pieneksi osaksi tai voiton tavoittelussa. Raamattu näkee työn palveluna – Jumalan, naapurin ja koko luomakunnan palvelemisena (1 Moos. 2:15). Työ on siis hyvä asia. Työn kautta ymmärrämme Jumalan kutsun. Kasvu on luonnollinen seuraus ihmisarvoisesta työstä. Kestävä kasvu on kasvua kaikkien hyvinvoinnille, myös luonnolle.

Kysymyksiä

- Mitä käsite ihmisarvoinen/kelvollinen tarkoittaa? Mitä arvoja se ilmaisee?
- Jotkut pitävät talouskasvua sosiaalisena hyötynä, toiset sosiaalisena ongelmana. Tarjoavatko Raamattu ja kristillinen usko mitään perustaa muodostaa mielipidettä tästä asiasta?

Haaste

Tiedätkö, ovatko orjat valmistaneet jotain omistamistasi asioista? Mitä voitte tehdä yhdessä muiden kanssa taistellaksenne orjuutta ja alentavia olosuhteita vastaan vaatetuotannossa tai muilla teollisuudenaloilla, joista olemme riippuvaisia?

Rukous

Herra Jeesus Kristus, veljemme, joka kulkee kanssamme läpi työpäiviemme ja viikonloppujemme, anna meidän kaikkien osallistua, sillä energialla ja niillä kyvyillä, joita meillä on. Jakakaamme työt ja vastuut ilman pakottamista ja ilolla. Anna kasvua sinne missä sitä tarvitaan ja opeta meitä olemaan kiitollisia ja tyytymään siihen, mikä on tarpeeksi. Me annamme kaiken ja kaikki sinun käsiisi, Herra. Aamen.

9.

TEOLLISUUS, INNOVOINTI JA INFRASTRUKTUURI

Teollisuus, innovointi ja infrastruktuuri – kolme sanaa, joilla on ollut ja on jatkossakin suuri merkitys nykyaikaisen yhteiskuntamme kehitykselle. Tässä tavoitteessa todetaan, että meidän on rakennettava kestävää infrastruktuuria, edistettävä osallistavaa ja kestävää teollistumista ja edistettävä innovointia. Infrastruktuuri on yhteiskunnan toimimiselle tarvittava perusrakenne. Tätä on muun muassa tiet, rautatiet, lentokentät, vesihuolto, viemärointi, sähköverkot ja mobiiliverkot. Innovaatiot liitetään usein keksintöihin, mutta ne ovat kuitenkin näitä kattavampia. Innovaatiossa on kyse yhteiskunnallisen muutoksen luomisesta. Thomas Edisonin keksintö hehkulamput on yksi esimerkki, ja Internetin kehittäminen toinen. Jotta uudesta keksinnöstä tulisi innovaatio, yhteiskunnan on luotava muutosta. Monilla köyhillä mailla ei ole teollisuutta ja infrastruktuuria, ja niiden asettaminen paikalleen on tärkeässä asemassa näiden maiden kehityksessä. Yksi maailmanlaajuinen ongelma on se, että suuri osa teollisuudestamme ja infrastruktuuristamme on riippuvainen fossiilisista polttoaineista. Maailmanlaajuisen yhteisön tehtävänä on varmistaa, että köyhät maat saavat teollisuutta ja infrastruktuuria, ja korvata ympäristölle haitalliset järjestelmät kestäville ratkaisuilla. Jotta näin tapahtuisi, meillä on oltava innovatiivisia!

Raamatullinen pohdinta

Raamattu ymmärtää luomisen jatkuvana prosessina, eikä pääasiallisesti tapahtumana joskus kauan sitten. Psalmien kirja ylistää Jumalaa luojana ja elättäjänä, joka on yhteydessä uuden päivän kokemuksiin ja sen lupauksesta armollisesta elämästä. "Kun lähetät henkesi, se luo uutta elämää, näin uudistat maan kasvot." (Ps.104:30). Aika ei koskaan seiso paikallaan. Yksilöinä ja yhteiskunnissamme koemme jatkuvasti muutoksia, usein kasvuna ja liikkumisena. Aikaa ei voi pysäyttää tai siirtyä taaksepäin aikoihin, jotka olivat ennen. Ne, jotka kyntävät, eivät saa katsoa taaksepäin, väittää Jeesus (Luuk. 9:62). Kyntäminen tarkoittaa maaperän valmistamista kasvuun ja tulevaisuuteen. Monet Jeesuksen kertomista vertauskuvista viittaavat samaan suuntaan; vertaus sinapinsiemenestä, joka kasvoi valtavaksi puuksi (Luuk. 13:31–32), korostaa pieneen siemeneen kätettyä voimakasta potentiaalia. Usko antaa aihetta toivoon, myös toivoa tulevaisuudesta, jossa on paremmat edellytykset oikeudenmukaisuudelle ja rauhalle. Innovaatio on sama asia kuin uudistuminen. Kaikilla Jumalan luoduilla on itsessään uudistumisen ja muutoksen voima. Jumalan työtovereina me kaikki jaamme tämän voiman. Jokainen meistä kutsutaan muutokseen (Room. 12:2), omassa elämässämme ja yhteiskunnassa, johon me kuulumme.

Haaste

Maailma on kehittynyt kaukaa ja läheltä tulleiden suurten ja pienten keksintöjen ansiosta. Onko sinulla idea, joka voisi ratkaista ongelman tai tehdä yhteiskunnasta paremman? Tunnetko ketään, joka työskentelee innovaatioiden parissa kestävän maailman puolesta?

Kysymyksiä

- Anna esimerkkejä siitä, missä uudistuminen on johtanut myönteiseen muutokseen, luoden paremman yhteiskunnan kaikille elää.
- Miten kuvailisitte hyvää ja kestävästä infrastruktuuria?

Rukous

Pyhä Henki, Viisaus, inspiroi meitä ja anna meidän käyttää kykyjämme ja ideoitamme yhteiseen hyvään. Auta meitä rakentamaan siltoja ja yhteisöjä, laatimaan suunnitelmia ja rakentamaan teitä, jotta ihmiset voivat tavata ja olla tyytyväisiä ja luonto voisi jatkaa kuistoamistaan. Me annamme kaiken ja kaikki sinun käsiisi, Herra. Amen.

10.

ERIARVOISUUDEN VÄHENTÄMINEN

Se, että jotkut ihmiset ovat köyhiä ja jotkut rikkaita, on asia, jota lapset spontaanisti pitää epäoikeudenmukaisena ja vääränä. Opimme aikuisina, että tämän tosiasian olisi hyväksyttävämpää? Eriarvoisuuden vähentäminen ei kuulunut Vuosituhannen kehitystavoitteisiin. Se on sisällytetty Kestävän kehityksen tavoitteisiin siksi, että eriarvoisuutta pidetään ongelmana itsessään, että siksi, että eriarvoisuuden vähentäminen on köyhyyden torjunnan väline. Kun rikkaiden ja köyhien välinen kuilu kasvaa yhteiskunnassa liian suureksi, se voi heikentää ihmisten välistä luottamusta ja ihmisten luottamusta päätöksentekijöitä kohtaan. Tällä tavoin suuri eriarvoisuus voi vaikuttaa kielteisesti myös demokratiaan. Epävarmuus ja muukalaisviha voivat myös lisääntyä eriarvoisuuden vuoksi, konfliktitasot voivat lisääntyä ja äärimmäinen köyhyys johtaa ympäristön hyväksikäyttöön. Tärkeä toimenpide eriarvoisuuden vähentämiseksi on veropolitiikka, joka auttaa tasavertaistamaan yhteiskuntaa, missä suurivaraiset ja suurituloiset maksavat eniten veroja. Myös hyvät ja oikeudenmukaiset hyvinvointijärjestelmät, kuten eläkkeet, sosiaaliturvaoikeudet sekä terveydenhuolto- ja koulutusjärjestelmät, ovat ratkaisevan tärkeitä. Köyhissä maissa talouskasvu on tärkeää, mutta tämän kasvun on oltava osallistavaa esimerkiksi maksamalla työntekijöille palkkaa, jolla voi elää. Maailmanlaajuisesti tarvitsemme taloudellista avoimuutta, joka mahdollistaa varakkaimpien ihmisten ja suurten monikansallisten yritysten verotuksen. Meillä on paljon tietoa siitä, mitä eriarvoisuuden vähentäminen vaatii, mutta sen toteuttaminen vaatii suuria muutoksia useilla eri tasoilla. Ehkä tärkein kysymys on, onko poliitikoilla ja ihmisillä tahtoa muutokseen?

Raamatullinen pohdinta

Profeetta Amos oli aktiivinen Israelissa noin 750 vuotta e.Kr. Tämä oli aikaa, jolloin maa, jota kutsutaan myös pohjoiseksi kuningaskunnaksi, koki suhteellisen paljon rauhaa ja vaurautta sekä sotilaallisen että taloudellisen menestyksen ansiosta. Vauraus ei kuitenkaan ollut kaikkien saatavilla; vaikutusvaltainen eliitti lisäsi vaurauttaan köyhien kustannuksella. Näin Amos kuvailee rikkaiden elämää: ”Te makaatte norsunluuvuoteillanne ja loikoilette leposohvillanne. Te syötte karitsoita laumasta ja juottovasiikoita karsinasta.” (Aamos 6:4). Tosiasia on, että heidän varallisuutensa perustuu epäoikeudenmukaisuuteen ja vallan väärinkäyttöön; he sortavat vähävaraisia ja riistävät köyhiä (Aamos 4:1). He käyvät epärehellistä kauppaa ja pakottavat köyhät taloudelliseen orjuuteen (Aamos 8:4–6). Kokemus on osoittanut, että talouskasvu tuo usein mukanaan kasvavaa eriarvoisuutta, niin yksilöiden kuin ryhmittymien välillä. Taloudellinen eriarvoisuus johtaa vastaviin sosiaaliin eroihin ja ihmisten arvottamiseen sen mukaan, mitä heillä on ja mitä he kuluttavat. Aamoksen mielestä epä-tasa-arvoon ja vallan väärinkäyttöön perustuva hyvinvointi ei ole kestävä, ja se on Jumalan tuomion alainen ja tuomittu epäonnistumaan. On kuitenkin olemassa vaihtoehto: ”Pyrkikää hyvään, älkää pahaan, jotta saisitte elää!” Amos ilmoittaa. Ja hän lisää: ”Saattakaa kaupunginportissa oikeus voimaan.” (Aamos 5:14–15). Tasa-arvo edellyttää hyviä ja tasa-arvoisia suhteita. Kestävyys edellyttää lisäksi oikeudenmukaisuutta ja rauhaa, ei vähintään taloudessa ja politiikassa.

Kysymyksiä

- Mitä ongelmia kasvava eriarvoisuus aiheuttaa suhteessa kestäväan kehitykseen?
- Vanhan testamentin profeetat arvostelivat tuon ajan eliittiä siitä, että he ovat rakentaneet varallisuutensa vääryyksille ja vallan väärinkäytölle. Onko tämä oleellinen asia meidän aikanamme?

Haaste

Mitkä paikallisyhteisösi toimijat auttavat vähentämään kansalaisten välistä taloudellista eriarvoisuutta? Voitko mitenkään vahvistaa tätä työtä?

Voitko mitenkään nostaa eriarvoisuutta (paikallisesti, kansallisesti tai kansainvälisesti) poliittiselle asialistalle?

Rukous

Herra Jeesus Kristus, sinä et tee eroa ihmisten välillä. Tee meistä enemmän sinun kaltaisesi. Anna meille viisautta ja tahtoa jakaa. Anna ahneuden hävitä oikeudelle ja anna meille rohkeutta hyväksyä toisemme yli eriyävyyksiemme. Me annamme kaiken ja kaikki sinun käsiisi, Herra. Amen.

11.

KESTÄVÄT KAUPUNGIT JA YHTEISÖT

Monissa köyhissä maissa kaupunkien väestö kasvaa nopeammin kuin infrastruktuuri ja instituutiot. Yhteiskunnan perustarpeiden, kuten teiden, viemärijärjestelmien, terveydenhuoltopalvelujen ja koulujen, kehittäminen ei pysy väestönkasvun tahdissa. Tuloksena on köyhyyttä ja kasvavia slummeja. Emme voi poistaa köyhyyttä maailmasta ottamatta kaupunkien haasteita vakavasti. Kestävän kehityksen yhdennessätoista tavoitteessa todetaan, että maiden on tehtävä kaupungeista ja asutuksista osallistavia, turvallisia, sietokykyisiä, joustavia ja kestäviä. Tämä tarkoittaa sitä, että kaupungeista on tehtävä ympäristöystävällisiä ja viihtyisiä asukkaille. Tämä koskee myös haavoittuvassa asemassa olevia ryhmiä, kuten vammaisia henkilöitä. Ketään ei saa jättää jälkeen. Toisin sanoen kaupunkien yleismaailmallinen suunnittelu on ratkaisevan tärkeää. Kaupungit tarvitsevat ympäristöystävällisiä liikennemuotoja, hyviä jätehuoltojärjestelmiä, viheralueita, turvallista asumista ja hyvinvointipalveluja. Eikä vähiten, on oltava pitkän tähtäimen suunnittelua, jonka kautta varmistetaan, että kaupunkikehitys pysyy väestönkasvun mukana. Samalla on tärkeää, että yksilöt osallistuvat paikalliseen ympäristöönsä kehittämiseen ja rakentavat hyviä yhteisöjä alhaalta ylöspäin. Hyvät ja kestävät kaupungit ja yhteisöt on luotava yhteistyössä viranomaisten ja jokaisen yksittäisen kansalaisen kanssa.

Raamatullinen pohdinta

Raamattu sisältää kaksijakoisen näkemyksen kaupungista ja esittää sen usein epäoikeudenmukaisuuden ja synnin paikkana. Kaupunki luo eroja asukkaidensa välillä, sen vallanpitäjät hyötyvät köyhistä, eikä se anna armoa niille, joita pidetään uhrattavissa olevina. Ei ole syyttä, että Kainia, joka murhasi veljensä, kuvataan ensimmäisen kaupungin perustajaksi (1 Moos. 4:17). Raamattu vetää viivan Sodomasta Ensimmäisessä Mooseksen kirjassa Babyloniin viimeisessä kirjassaan, Ilmestyskirjassa. Samalla Raamattu ylistää Jerusalemiä, rauhan kaupunkia. Täällä Herra asuu; viimeisinä päivinä kaikki kansakunnat virtaavat sinne ja haluavat oikeutta ja rauhaa. "Niin taotaan miekat auran teriksi ja keihäät vesureiksi. Yksikään kansa ei enää kohota miekkaa toista vastaan eikä harjoittele sotataitoja." (Jes. 2:4). Jerusalem ei kuitenkaan onnistunut toteuttamaan tätä näkyä. Kuten useimmissa kaupungeissa, pahuus vallitsi, jota professorit tuomitsivat (Jes. 1:21–23; Jeremia 6:6–8). Silti näky rauhan kaupungista säilyi elossa. Ilmestyskirjassa ei puhuta vain Babylonista, pelon ja tuhon levittävän vallannäköisen metropolin symbolista, vaan myös uudesta Jerusalemistä, kaupungista, jonka portit ovat aina auki ja joka antaa kaikille pääsyn sen kauneuteen ja rikkauksiin (Ilm. 21:9–27). Vaikka Babylon on tuomittu tuhoon, Jerusalem on kestävä ja ikuinen. r evigt.

Haaste

Keskittyvätkö paikallispoliitikonne kestävään kehitykseen? Voitko vaikuttaa heihin, jotta he voivat suoriutua paremmin siinä?

Kysymyksiä

- Onko Raamatun monitulkintainen ja epäselvä näkemys kaupungeista merkityksellinen meidän aikanamme? Onko kaupungeilla erityisiä piirteitä, jotka edistävät ihmisten välisiä eroja?
- Miten Uuden Jerusalemin näky voi innoittaa käsitystämme kestävästä kaupungeista ja yhteiskunnista?

Rukous

Hyvä Pyhä Henki, olet läsnä kaikkialla, missä ihmiset tapaavat, kävelevät kaduillemme ja tanssivat aukioillamme. Auta meitä rakentamaan turvallisia kaupunkeja, joissa on tilaa kaikille. Anna kasvien ja puiden, toiveiden ja tulevaisuuden kukoistaa ja kasvaa siellä, missä asumme. Me annamme kaiken ja kaikki sinun käsiisi, Herra. Aamen.

12.

VASTUULLINEN KULUTUS JA TUOTANTO

Kestävän kehityksen kahdennessatoista tavoitteessa tarkastellaan, miten voimme kuluttaa ja tuottaa tavaroita tavalla, joka takaa resurssien jatkuvan saatavuuden tuleville sukupolville. Jokainen meistä voi auttaa saavuttamaan tämän tavoitteen. Ostamamme tavarat ovat osa maailmalaajuista markkinataloutta, jonka koko tuotantoketju vaikuttaa ihmisiin ja ympäristöön. Ajattele kaikkia asioita, joiden täytyy tapahtua, jotta voit ostaa T-paidan. Joku viljeli, poimi ja jalosti puuvillaa. Sitten puuvillasta tuli tehtaassa vaate, jossa joku valmisti sen ja pakkasi lähetystä varten. Lisäksi T-paita on kuljetettava kauppaan. Meidän on keskityttävä kestävyteen kaikilla tasoilla, jos haluamme onnistua vähentämään resurssien käyttöä. Jos me kuluttajina valitsemme tuotteita, joissa tämä otetaan huomioon, sekä valitsemme kestävyyskierrettäviä tavaroita ja tuotteita, olemme ottaneet merkittäviä askelia tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Samalla kuluttajat eivät voi ottaa täyttä vastuuta tuotantoketjun kestävyden varmistamisesta. Viranomaisten ja yritysten on varmistettava, että kuluttajat voivat todella valita tuotteita, jotka on tuotettu ympäristöystävällisellä tavalla. Jätteitä on käsiteltävä vastuullisesti, ja tuotannolle ja käsittelylle on oltava ympäristövaatimukset. Jos todella haluamme saavuttaa tämän tavoitteen, pelkkä mahdollisuus valita kestävämpi vaihtoehto ei välttämättä riitä – kaikkien vaihtoehtojen on oltava kestäviä.

Raamatullinen pohdinta

Kun Jumala loi miehen ja naisen, hän käski heitä ottaa maa valtaansa ja "[v]allitkaa meren kaloja, taivaan lintuja ja kaikkea, mikä maan päällä elää ja liikkuu." (1 Moos. 1:28). Jotkut tulkitsevat tämän sanonnan jumalalliseksi vihreäksi valoksi hyödyntää luontoa ja kuluttaa sen resursseja. Tämä on tietenkin väärintulkinta. Käyttöoikeus annetaan olennaisena osana toimeksiantoa olla hyviä luomistyön hoitajia. Toinen luomiskertomus, Eedenin puutarhasta kertova kertomus, vahvistaa selvästi tämän näkemyksen. Jumala antaa Aatamille tehtäväksi viljellä ja varjella puutarhaa (1 Moos. 2:15). Jumalan kuvaksi luominen tarkoittaa kommunikointia Jumalan kanssa: Jumala puhuu miehille ja naisille ja antaa heille tehtäväksi huolehtia luomakunnan lahjoista; he reagoivat vastuullisella toiminnalla. Ihmiset houkutelaaan kuitenkin helposti itsekeskeiseen kulutukseen ja vastuutomaan taloudenhoitoon, kuten tarina kertoo heistä kahdesta Eedenin puutarhassa. Raamattu sisältää monia samankaltaisia kertomuksia, kuten sen, jonka Jeesus kertoi rikkaasta maanviljelijästä, jonka mielestä vauraus ja kulutus olivat varma tie hyvään elämään (Luuk. 12:13–21). Se on harhaa, Jeesus toteaa, ja hän varoittaa: "Karttakaa tarkoin kaikenlaista ahneutta. Ei kukaan voi rakentaa elämänsä omaisuuden varaan, vaikka sitä olisi kuinka paljon tahansa."

Kysymyksiä

- Kun Israelin kansa sai leipää Herralta autiomaassa, heitä käskettiin keräämään vain tuon päivän tarpeen mukaan (2Moos. 16:15–20). Voiko tämä tarina opettaa meille jotain vastuullisesta kulutuksesta?
- Keskustele siitä, mitä vastuullisella tuotannolla tarkoitetaan.

Haaste

Onko jotain, mitä voitte tehdä auttaaksenne toisianne ja yhteisöänne elämään kestävämmiin?

Rukous

Herra, hyvä paimenemme, älä anna meiltä puuttua mitään ja näytä meille, mitä meillä jo on. Opeta meitä arvostamaan resurssejamme, uudelleenkäyttöä ja tekemään vanhasta uutta. Kiitämme anteliaista lahjoistasi. Me annamme kaiken ja kaikki sinun käsiisi, Herra. Amen.

13.

ILMASTOTOIMET

Maapallon ilmasto on aina muuttunut, mutta ei niin nopeasti tai dramaattisesti kuin nyt. Kasvihuonekaasupäästöt, kuten hiilidioksidi ja metaani, aiheuttavat ilmakehän lämpenemistä, mikä johtaa korkeampiin keskilämpötiloihin ja äärimmäisiin sääolosuhteisiin. Kaikilla maailmassa ihmiset kokevat enemmän kuivuutta ja tulvia ja enemmän ääripään sääilmiöitä kuin tavallisesti. Seuraukset ovat hyvin vakavat: kuivuus aiheuttaa viljelykasvien kuihtumisen ja juomaveden kuivumisen, kun taas tulvat ja hurrikaanit tuhoavat ihmisten koteja ja elinkeinoja. Yhä useammat ihmiset joutuvat pakenemaan kodeistaan, kun vesi katoaa ja heidän karjansa kuolee. Ilmastonmuutos on pohjimmiltaan epäoikeudenmukaista. Rikkaat maat ovat vastuussa suurimmasta osasta päästöjä, mutta seuraukset koettelevat pahiten köyhiä maita. Kestävän kehityksen kolmannessatoista tavoitteessa todetaan, että meidän on ryhdyttävä kiireellisiin toimiin ilmastonmuutoksen ja sen vaikutusten torjumiseksi. Valitettavasti ihmisen aiheuttama ilmastonmuutos on jo käynnissä, mutta voimme silti hidastaa sitä. Kaikkein dramaattisimpien muutosten estämiseksi meidän on varmistettava, että maapallon keskilämpötila ei kohoa yli 1,5 astetta. Tavoite on mahdollista saavuttaa, mutta se edellyttää, että maailman maat yhdessä vähentävät kasvihuonekaasupäästöjään 50 prosentilla ennen vuotta 2030. Jos aiomme saada tämän aikaan, meidän on työskenneltävä yhdessä maailmanlaajuisissa ponnisteluissa, joissa yksilöt, yhteiskunnat, liike-elämä, maat ja kansainväliset elimet kaikki kantavat oman osansa vastuusta.

Raamatullinen pohdinta

Raamatun maailmassa luonnon voimat näyttäytyvät joskus persoonallisilta olennoilta, jotka saattavat tulla demonisiksi tuhoisassa vahvuudessaan. Opetuslapset pelkäsivät, että myrsky ja aallot vetävät heidät meren pimeyteen (Matt. 8:23–27). Koemme myös joskus luonnon oikukkaana. Kun altistumme voimille, joita se voi laukaista, ymmärrämme, että olemme pieniä ja haavoittuvaisia. Tämä muuttuu dramaattiseksi aikoina, jolloin kuivuus ja sadon epäonnistuminen ovat pitkittyneet. Raamattu kertoo Egyptin ilmastonmuutoksista ja Joosefista, joka toimi viisaana poliittisena johtajana osallistuessaan selviytymiskykyyn, katastrofivalmius- ja avustustyöhön auttaen ”seitsemän vuoden nälänhädän” uhreja (1 Moos. 41). Tämän vastauksen ansiosta maa ja sen asukkaat selvisivät. Tämän päivän poliittinen ohjelma edellyttää myös vastaavia toimenpiteitä, joilla vastataan ilmastonmuutoksen dramaattisiin seurauksiin, joka koettelee erityisesti köyhimpiä ja heikoimmassa asemassa olevia. Toisin kuin Vanhan testamentin aikoina, tämän päivän ilmastonmuutos on suurelta osin ihmisten syytä. Emme voi syyttää luontoa ja sen häilyväisyyttä, meidän on tunnustettava yhteinen vastuumme, eikä vähiten ilmaistava tätä vastuuta uskon ja toiminnan kautta. Vahvistaen uskomme Jumalan jatkuvaan maailman hallintaan, Jumala, joka kerran sai suuren tulvan loppumaan ja antoi sateenkaaren merkiksi tulevaisuudesta ja toivosta (1 Moos. 9:11–17).

Kysymyksiä

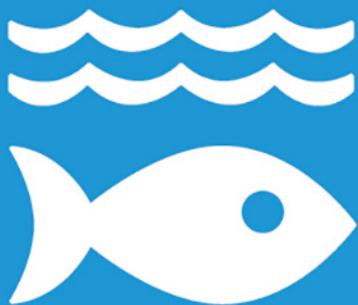
- Kuinka uskomme Jumalaan Luojana voi motivoida meitä auttamaan ilmastonmuutoksen pysäyttämisessä ja parantamaan ihmisten valmiutta sopeutua ilmastonmuutokseen?
- Vanha testamentti kuvaa sateenkaarta merkinä Jumalan liitosta ja hänen lupauksestaan, ettei hän tuhoa luomakuntaa. Onko tällä käsityksellä merkitystä tänään?

Haaste

Ilmastokriisiä ei voida ratkaista, elleivät poliitikot ryhdy toimiin. Miten voitte haastaa paikalliset ja kansalliset poliitikot vähentämään kasvihuonekaasupäästöjä Pariisin sopimuksen mukaisesti?

Rukous

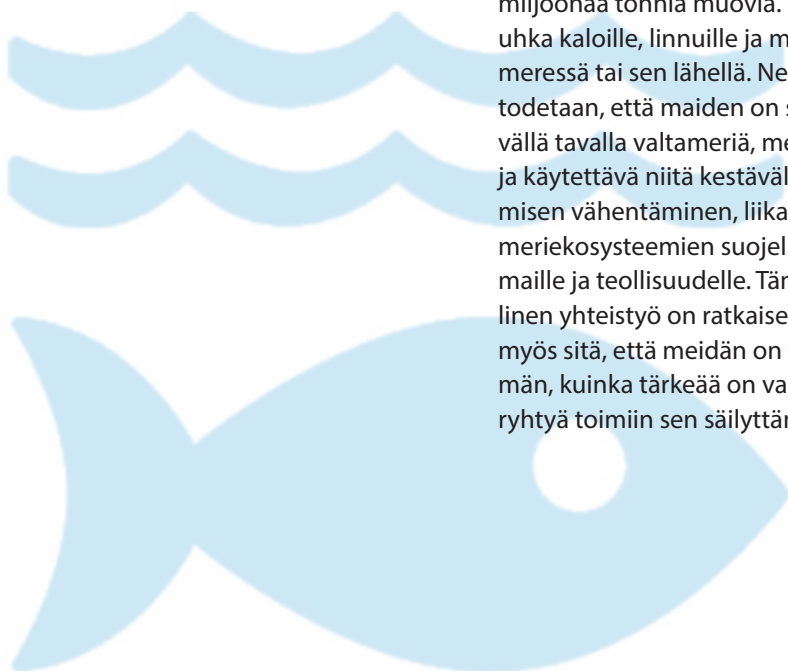
Herra, me tunnemme luomakuntasi voihkivan jatkuvan tavoittelumme painon alla. Anna meille armoa ja apua parannuksen tekemiseen, vaikka muutokset maksaisivatkin. Muun luomakunnan kanssa haluamme elämää ja terveyttä maapallollemme. Anna meille voimaa taistelussamme ja toivoomme. Me annamme kaiken ja kaikki sinun käsiisi, Herra. Aamen.

14.

ELÄMÄ VEDEN ALLA

Kolme neljäsosaa maapallosta on veden peitossa. Suurin osa tästä on merivettä, kun taas makeaa vettä on vain 2,5 prosenttia. Meren syvimät osat ovat planeetan vähiten tutkittuja alueita. Mitä siellä piileksii? Mitä elämänmuotoja emme ole vielä löytäneet? Tiedämme varmasti, että ihmiset ovat aina korjanneet valtamerten ja järvien satoa, mutta emme ole olleet yhtä hyviä huolehtimaan näistä sinisistä aarteista. Käytännössä merta käytetään massiivisena kaatopaikkana. YK:n ympäristöohjelman mukaan mereen päätyy vuosittain kahdeksan miljoonaa tonnia muovia. Tästä muovista on tullut suuri uhka kaloille, linnuille ja muille eläimille, jotka elävät meressä tai sen lähellä. Neljännessätoista tavoitteessa todetaan, että maiden on suojeltava ja kehittää kestäväällä tavalla valtameriä, meriä ja merten luonnonvaroja ja käytettävä niitä kestäväällä tavalla. Merten pilaantumisen vähentäminen, liikakalastuksen välttäminen ja meriekosysteemien suojelu ovat tärkeitä toimenpiteitä maille ja teollisuudelle. Tämä on alue, jolla kansainvälinen yhteistyö on ratkaisevan tärkeää. Se tarkoittaa myös sitä, että meidän on tiedostettava entistä enemmän, kuinka tärkeää on vaalia vedenalaista elämää ja ryhtyä toimiin sen säilyttämiseksi.

Raamatullinen pohdinta

”Niin merikin, tuo suuri ja aava – miten luvuton lauma siinä vilisee, parvittain eläimiä, pieniä ja suuria! [...] Kaikki luotusi tarkkaavat sinua, Herra, ja odottavat ruokaansa ajallaan.” (Ps.104:25–27). Näin Raamattu kuvaa elämää veden alla. Ensimmäkin rikkaana moninaisuudessa, jossa on paljon elämää ihmisen tietämyksestä ja mielikuvituksesta ulottumattomissa. Myös Jumalan huolenpidon kohteena. Jumala on elämän antaja luomatyönsä kaikilla alueilla. Siksi jokainen olento ylistää Jumalan nimeä. Elämä on paljon enemmän kuin ihmiselämä. Elämämme on osa isompaa verkostoa, joka on paljon suurempi kuin mitä me itse hallinnoimme. Moderni ajattelutapamme pitää tuntematonta vähemmän tärkeänä. Meidän ei tarvitse välittää siitä, mitä emme näe. Tämä voi olla syy siihen, miksi täytämme meret jätteillä, tavalla, joka uhkaa elämää veden alla. Tai voimme pitää meriä kiinnostavina vain, jos ne palvelevat etujamme ja antavat meille vapauden hyödyntää niiden voimavarat nopeasti ja tehokkaasti. Usko Jumalaan Luojaan alleviivaa, että kaikella elämällä on itseisarvoa ja että kestävää hyödyntämistä ei ole ilman kestävää hallintaa. Tämä pätee myös vedenalaisen elämään.

Haaste

Miten voit muuttaa kulutustasi ja päivittäisiä rutiinejasi vähentääksesi mereen pääsevän muovijätteen määrää?

Tiedätkö yrityksiä, joita voit haastaa vähentämään tuottamaansa muovijätteen määrää meressä?

Kysymyksiä

- Psalmi 104 rohkaisee ihaillemaan elämää veden alla. Mikä voisi olla syy siihen, miksi tämä aihe on harvoin saanut huomiota kristillisissä saarnoissa?
- Miten vedenalaisen elämän ihailu ja kunnioitus voi tulla esiin kirkoissa ja yhteiskunnassa?

Rukous

Herra, sinä, joka tunnet meren syvyydet, anna meille anteeksi saastuttamisemme ja tuhomme. Anna meille viisautta ja uusia mahdollisuuksia antaa kalojen uida ja aaltojen pauhata vapaasti, ja kerätä saalista valtameristä viisaudella ja kiitollisuudella. Me annamme kaiken ja kaikki sinun käsiisi, Herra. Amen.

15.

ELÄMÄ MAALLA

Maapallo on monipuolinen ja värikäs. Arviot siitä, kuinka monta lajia on olemassa, vaihtelevat kahdesta miljoonasta tuhansiin miljooniin! Ihmiset jakavat tämän planeetan lukemattomien kasvien ja eläinten kanssa. Maapallon biologinen monimuotoisuus ja ekosysteemit ovat olennainen osa elämäämme. Tarvitsemme kiertoysteemejä, jotka antavat meille happea hengittää ja puhdasta vettä juotavaksi, meidän on viljeltävä maata saadaksemme ruokaa. Kestävän kehityksen viidestoista tavoite on huolehtia tästä valtavasta vauraudesta. Meidän on luotava elämäntapa ja rakennettava yhteisöjä, jotka eivät uhkaa biologista monimuotoisuutta ja tuhoa ekosysteemejä. Valitettavasti meillä on vielä paljon matkaa jäljellä. Kulutamme maapallon resursseja paljon enemmän kuin mitä se kestää. Pienen luontoalueen poistaminen esimerkiksi tien rakentamiseksi ei välttämättä sinänsä vaikuta merkittävästi. Mutta kun yhä useammat luonnonalueet tuhoetaan, tämän tuhon summalla on katastrofaaliset seuraukset. Viiden sekunnin välein sademetsää katoaa jalkapallokentällinen. 12 jalkapallokentää minuutissa, 720 tunnissa ja 17 280 päivässä. Metsäkadolla on katastrofaaliset seuraukset biologiselle monimuotoisuudelle, metsissä eläneille ihmisille ja ilmastolle. Metsäkadon pysäyttäminen ja taantuneiden metsien ennallistaminen ovat tärkeä osa tätä tavoitetta.

Raamatullinen pohdinta

”Vuorten rinteille sinä puhkaisit lähteet, vedet juoksevat puroina ja virtaavat laaksoissa. Ne juottavat kaikki maan eläimet, villiaasikin saa sammuttaa janonsa. Niiden äärellä asuvat taivaan linnut ja visertävät lehvissä vesien partailla. Sinä juotat vuoret korkeuksien vesillä, ja maa kantaa sinun töittesi hedelmää.” (Ps.104:10–13). Raamattu on antelias kuvaillessaan luomisen suuruutta ja kauneutta; aina ylistäen Jumalaa, joka välittää kaikesta elämästä, myös linnuista ja eläimistä. Kreikankielinen Uusi testamentti käyttää sanaa oikoumene puhuessaan koko asutusta maailmasta (esimerkiksi Luuk. 2:1). Tämä sana tulee oikos (talosta) ja viittaa maailmanlaajuiseen talouteen ja kaikkeen siihen kuuluvaan – ihmisiin, eläimistöön ja kasvistoon. Sekä ”talous” että ”ekologia” ovat juurtuneet tähän käsitteeseen, ja ne olisi ymmärrettävä tässä kokonaisuudessa. Nykyään sekä luonnon monimuotoisuus, että sen tasapaino ovat uhattuina. Haavoittunut luomakunta ”huokaa ja vaikeroi synnytystuskissa” ja kaipaa lunastusta (Room. 8:21–22). Luomistyöstä huolehtiminen tarkoittaa sitä, että liitymme ylistämään Jumalaa ja vakuutamme, että ”Herran on maa ja kaikki mitä siinä on, maanpiiri ja ne jotka siinä asuvat.” (Ps.24:1). Se tarkoittaa myös sitä, että tunnustamme kuuluvamme talouteen, missä kaikilla elämänmuodoilla on sukulaissiteet – olemassaolon armollisena lahjana sekä palvelustehtävänä.

Kysymyksiä

- Verbi ”isännöidä” tarkoittaa omaisuuden hallintaa jonkun toisen puolesta. Mitä tarkoitamme sanoessamme, että ihmisillä on erityinen vastuu luomakunnan ja kaiken maanpäällisen elämän huolehtimisesta?
- Mitä tarkoittaa, kun sanomme, että me ihmiset olemme sukua kaikelle elämälle maan päällä?

Haaste

Elämän säilyttäminen maalla on kansainvälisen, kansallisen ja paikallisen politiikan asia. Onko olemassa esimerkkejä ongelmista, joissa luonnonsuojelu on muiden etujen vastaista? Mitä voimme tehdä huolehtisemme paremmin luonnosta?

Rukous

Isä Jumala, sinä, joka olet antanut elämän kaikelle, mikä ryömii, hyppii ja lentää, herätä kunnioituksemme kaikkia eläviä olentoja kohtaan. Auta meitä etenemään varoen ja antaa monimuotoisuuden kukoistaa. Kiitos kaikesta, mikä kuuluu kokonaisuuteen. Opetä meitä löytämään paikkamme kuhisevassa maailmassasi. Me annamme kaiken ja kaikki sinun käsiisi, Herra. Amen.

16.

RAUHA, OIKEUS JA VAHVAT INSTITUUTTIOT

Jotkut ihmiset asuvat hyvin toimivissa oikeusvaltioissa, joissa on sananvapaus ja äänioikeus. Toiset asuvat maissa, joissa on laajaa korruptiota ja huonoa hallinnointia, eikä heillä välttämättä ole edes syntymätodistusta. Jotkut elävät turvallista elämää ilman hyväksikäytön pelkoa. Toiset elävät jatkuvassa väkivallan pelossa. Rauhan, oikeudenmukaisuuden ja vahvojen instituutioiden kestävä kehityksen tavoite on ehkä kattavin kaikista 17 kestävä kehityksen tavoitteesta. Tämän tavoitteen mukaan maailmanyhteisön olisi edistettävä rauhanomaisia ja osallistavia kestävä kehityksen yhteiskuntia, tarjottava oikeusapua kaikille ja rakennettava tehokkaita, vastuuvellollisia ja osallistavia instituutioita kaikilla tasoilla. Yksi kestävä kehityksen kuudennentoista tavoitteen alatavoitteista on vähentää merkittävästi kaikkia väkivallan muotoja ja niihin liittyviä kuolinlukuja kaikkialla. Maailman terveysjärjestö (WHO) määrittelee väkivallaksi fyysisen tarkoituksellisen käytön, joka on uhkaus tai toteutus itseään, toista henkilöä tai ryhmää tai yhteisöä vastaan, ja joka joko johtaa tai erittäin todennäköisesti johtaa loukkaantumiseen, kuolemaan, psyykkiseen vahingoittamiseen, alikehittyneisyyteen tai puutteeseen. Väkivaltaa harjoitetaan hyvin erilaisissa yhteyksissä: lähisuhdeväkivalta, lapsiin kohdistuva väkivalta, seksuaalinen väkivalta, sokea väkivalta, sota, terrori, kidutus ja muut ihmisoikeusloukkaukset. On selvää, että meidän on työskenneltävä monella tasolla, jos aiomme onnistua vähentämään väkivaltaa. Olemme kaikille väkivaltaa kokeneille sen velkaa, että teemme kaikkemme tämän tavoitteen saavuttamiseksi.

Raamatullinen pohdinta

Rauha ja oikeus ovat Raamatussa keskeisiä termejä. Ne esiintyvät usein yhdessä muistuttaen meitä siitä, että oikeutta ei ole ilman rauhaa, ja eikä myöskään rauhaa ilman oikeutta. Molemmat edellyttävät suhteita, joita leimaa avoimuus ja huolenpito: "Laupeus ja uskollisuus kohtaavat, oikeus ja rauha suutelevat toisiaan." (Ps.85:11). Raamatun mukaan sekä rauha että oikeus ovat ankkuroitu Jumalan huolenpitoon luomakunnasta. "Herra on oikeamielinen ja laupias, meidän Jumalamme on armollinen." (Ps.116:5). Tässä oikeutta ei pidetä kylmänä juridisena periaatteena, jossa keskitytään syyllisyyteen ja rangaistukseen, vaan toimena, jossa kaavaillaan ihmisarvon suojelua ja varmistetaan puitteet hyvälle ja merkitykselliselle elämälle. Yhtä lailla rauha on enemmän kuin sodan puuttuminen; heprealainen termi "shalom" ilmentää harmoniaa, hyvinvointia ja iloa hyvissä ja turvallisissa suhteissa. Tätä taustaa vasten Paavali toteaa, että Jumalan valtakunta on "vanhurskautta, rauhaa ja iloa, jotka Pyhä Henki antaa." (Room. 14:17), lahjat, jotka Jeesus toi lähelle ja joita usko odottaa. Samalla rauha ja oikeudenmukaisuus ovat arvoja, joita meitä kristittyjä kutsutaan edistämään ja joiden motiivina on toivo siitä, että ne ajan mittaan toteutuvat täysimääräisesti. "Mutta meillä on hänen lupauksensa, ja siihen luottaen me odotamme uusia taivaita ja uutta maata, joissa vanhurskaus vallitsee." (2. Piet. 3:13)

Kysymyksiä

- Mikä on ominaista raamatulliselle ymmärrykselle rauhasta ja oikeudesta verrattuna näiden termien yleisestä käytöstä? Vrt. Jes. 32:17 "Ja vanhurskauden hedelmänä on oleva rauha. Siitä kasvaa levollinen luottamus, turvallisuus, joka kestää iäti."
- Keskustele julkilausumasta: "Todellista rauhaa ei voi olla ilman oikeutta eikä todellista oikeutta ilman rauhaa." Käytä konkreettisia esimerkkejä nykyajastamme.

Haaste

Onko sinulla ehdotuksia asioista, joita voidaan tehdä väkivallan kokevien auttamiseksi yhteisössään?

Voiko hallituksenne tehdä jotain väkivallan torjumiseksi, olipa kyse sodasta, ihmisoikeusloukkauksista tai muusta väkivallasta?

Rukous

Rukoilemme, että kaikki väkivallan ja hyväksikäytön uhrit nostettaisiin ylös (?) ja että he löytävät rauhan.

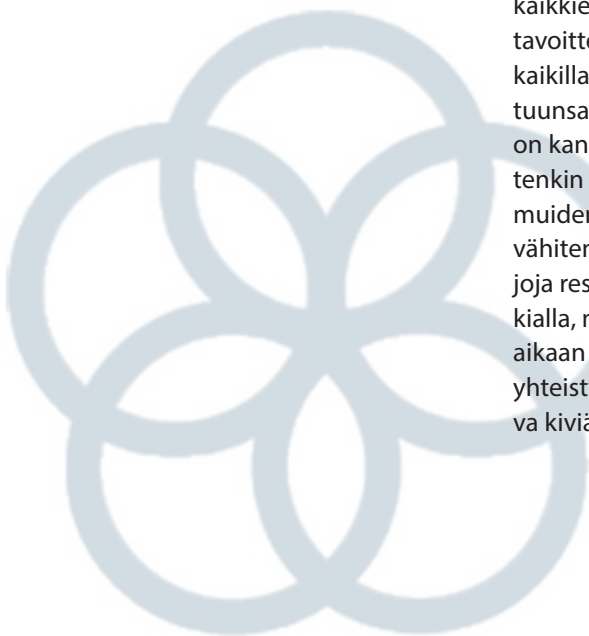
Säilytä sydämemme ja vahvista instituutioita, jotka varjelevat oikeudenmukaisuutta keskuudessamme. Johdata jalkamme rauhan tielle. Me annamme kaiken ja kaikki sinun käsiisi, Herra. Aamen.

17.

KUMPPANUUDET TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMISEKSI

Tulevaisuus on täysin avoin. Kukaan ei voi tietää, miltä maailma näyttää vuonna 2030. Mutta yksi asia on varma: kaikki ihmisten aikaansaamiset voi ihminen myös muuttaa. Yhteiskuntaa eivät määrittele luonnonlait, vaan siihen osallistuvat ihmiset muokkaavat sitä. Maailmanhistorian loi meitä edellä kulkeneet ihmiset, ja täten myös tulevaisuutta muokkaavat tänään tekemämme valinnat. Seitsemännesätoista tavoitteessa on kyse siitä, miten voimme tehdä yhteistyötä kaikkien muiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Kestävän kehityksen tavoitteet ovat kattavia ja kunnianhimoisia, ja niihin on osallistuttava kaikilla yhteiskunnan aloilla. Kaikkien maiden on kannettava vastuunsa. Yhteiskunta, sinä ja minä, uskonnolliset yhteisöt ja järjestöt on kannettava vastuunsa. Yksityisen sektorin, niin suurten kuin pientenkin yritysten, on kannettava vastuunsa. YK:n, Maailmanpankin ja muiden kansainvälisten järjestöjen on kannettava vastuunsa. Eikä vähiten maiden, yritysten ja organisaatioiden, jotka hallinnoivat laajoja resursseja, on otettava vastuu tavoitteiden saavuttamisesta kaikkialla, myös köyhissä maissa ja yhteiskunnissa. Jos haluamme saada aikaan suuria muutoksia ja saavuttaa tavoitteet, meidän on tehtävä yhteistyötä. Vuoria on mahdollista siirtää, mutta meidän on aloitettava kiviä kantamalla. Eikä kukaan voi kantaa taakkaa yksin.

Raamatullinen pohdinta

Raamattu antaa selkeät ohjeet sille, mikä on ominaista hyvälle yhteiskunnalle: ennen kaikkea oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan, osallistavuuteen, joka turvaa vähäosaisten oikeudet ja osallistumisen, sekä haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten – leskien, orpojen ja muukalaisten – kunnioittamiseen ja huolenpitoon (5 Moos. 10:17–19. Hallituksella on päävastuu näiden tavoitteiden takaamisesta. Hyvä kuningas edistää vanhurskautta ja pitää huolia puolustuskyvyttömiä hyvinvoinnista (Ps.72:4). Lisäksi jokaisella kansalaisella on vastaavanlainen vastuu yhteiskunnan rakentamisesta. Raamatulliset käsitykset ihmisenä olemisesta ja yhteiskunnassa elämisessä liittyvät toisiinsa, ne vahvistavat toisiaan siinä mielessä, että meitä kaikkia kutsutaan edistämään sitä, mikä on oikein ja hyvää kaikille. ”Sinulle, ihminen, on ilmoitettu, mikä on hyvää. Vain tätä Herra sinulta odottaa: tee sitä mikä on oikein, osoita rakkautta ja hyvyttä ja vaella valvoen, Jumalaasi kuunnellen.” (Miika 6:8). Tämä tapahtuu tekemällä yhteistyötä kaikkien hyvän tahdon ihmisten kanssa, myös yksilöiden ja ryhmien kanssa, joita emme perinteisesti ole pitäneet luonnollisina kumppaneina yhteisöllisissä toimissamme. Se merkitsee halukkuutta ylittää sosiaaliset rajat työskennellessä yhteisön hyvinvoinnin puolesta. Näin profeetta Jeremia kehotti Babyloniin karkotettuja maanmiehiään edistämään rauhaa ja hyvinvointia ja rukoilemaan kaupungin puolesta; ”Toimikaa sen kaupungin parhaaksi, johon minä olen teidät siirtänyt. Rukoilkaa sen puolesta Herraa, sillä sen menestys on teidänkin menestyksenne.” (Jer. 29:7).

Kysymyksiä

- Miten maanne on sitoutunut kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi? Mitä tilaa kirkkoille ja muulle yhteiskunnalle on annettu?

Haaste

Mitkä kumppanit ovat sinulle merkityksellisiä (kuten seurakuntasi, kirkkosi tai organisaatiosi) työssä, jolla edistetään kestävästä kehitystyötä, ja mitä mahdollisuuksia ja haasteita kumppanuus tarjoaa? Miten voit säilyttää ainutlaatuisen kristillisen näkökulman tällaisissa kumppanuuksissa muiden yhteiskunnallisten toimijoiden kanssa?

Rukous

Herra, kaikkien Isä, sinä, joka loit meidät toisillemme, ymmärtäkäämme, että olemme kaikki sisaria ja veljiä. Anna meille anteeksi, kun unohdamme tämän totuuden ja herätä sisarusrakkaus uudelleen. Anna meidän kävellä rinta rinnan kohti parempaa tulevaisuutta. Tulkoon valtakuntasi! Me annamme kaiken ja kaikki sinun käsiisi, Herra. Aamen.